

גניבת בן סורר ומורה

- משנה עא. גנב משל אביו, וסוגיית הגמרא שם: "גנב משל אביו – שאין לבעליך רשות בהן" ורש"י שם.
- מה המקור לכך שחיובו של בן סורר תלוי במעשה גניבה? עיין בדברי היד רמה על משנתנו.
- מדוע חייב דוקא בגנב משל אביו? עיין סוגייתנו והשווה לדברי הירושלמי פרק ח הלכה א: "א"ר יסא...בגזירת מלך". ועיין ברמב"ם ממרים פרק ז הלכה יא, ובפרק ז הלכה ה. ועיין לעיל סט: "תניא אמר רבי שמעון.. ובקושיית הלחם משנה שם.
- מהיכן אזהרתו של בן סורר ומורה? עיין לעיל סג. "דתניא מנין לאוכל מן הבהמה - לאו שבכללות" ועיין בירושלמי על משנתנו פרק א הלכה ז, ועיין רמב"ם ממרים פרק ז הלכה א והלכה ז.

יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף עא עמוד א

מתני' גנב של אביו כו' משמע מהאי מתני' דפשיטא ליה לתנא דעיקר חיובא דבן סורר ומורה משום דגנב ואכל הוא מדלא איצטריכא לאשמועין אלא דאינו חייב עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים ועיקר הא מילתא איבעי תימא סברא דבן סורר ומורה על שם סופו הוא נידון דסופו להיות מלסטם את הבריות הילכך אי גנב וקנה ואכל אתי לאימשוכי בגניבה אין ואי לא לא. ואי בעית תימא קרא דכתיב ויסרו אותו זה מלקות וקי"ל דלא ענש אלא אם כן הזהיר ועל כרחיך בלאו דגניבה קאי קרא שהרי דבר הלמד מענינו דקא מיירי בזולל וסובא דאינו שומע בקול אביו ובקול אמו במידי דשייכי ביה אביו ואמו ואף על גב דאין לוקה ומשלם על כרחיך חייבך הכתוב מלקות במקום תשלומין מידי דהוה אמוציא שם רע דלוקה ומשלם.

תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת סנהדרין פרק ח דף כו טור א/ה"א

אמר רבי יסא כל אילין מיליאי לא מסתברין דלא חילופין תני תדע לך שהוא כן מי היה בדין שיהא חייב הבן או הבת הוי אומר הבת ופטרה התורה את הבת וחייבה את הבן מי היה בדין שיהא חייב קטון או גדול הוי אומר גדול פטרה התורה את הגדול וחייבה את הקטן מי היה בדין שיהא חייב הגונב משל אחרים או הגונב משל אביו ואמו הוי אומר הגונב משל אחרים פטרה התורה הגונב משל אחרים וחייבה הגונב משל אביו ואמו ללמדך שכולן אינן אלא בגזירת מלך

רמב"ם הלכות ממרים פרק ז הלכה יא

גזירת הכתוב הוא שיוסקל בן סורר ומורה, אבל הבת אינה נידונית בדין זה שאין דרכה להמשך באכילה ושתייה כאיש, שנאמר בן ולא בת ולא טומטום ואנדרוגינוס.

הלכה ה

לא ענש הכתוב קטן שלא בא לכלל המצות, וכן איש שגדל והרי הוא ברשות עצמו אינו נסקל מפני שגנב ואכל ושתה אכילה זו המכוערת, הא כיצד מפני השמועה למדו שאין דין זה אלא בבן שלש עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות עד שיקיף כל הגיד ואחר שיקיף השיער כל הגיד/

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סט עמוד ב

בן ולא בת. תניא, אמר רבי שמעון: בדין הוא שתהא בת ראויה להיות כבן סורר ומורה, שהכל מצויין אצלה בעבירה, אלא גזירת הכתוב היא: בן ולא בת.

לחם משנה הלכות ממרים פרק ז הלכה יא

[יא] גזירת הכתוב וכו'. קשה דבפרק בן סורר ומורה (דף ס"ט ב) אמרו תניא אמר ר"ש בדין הוא שתהא בת ראויה להיות כבן סורר ומורה כו' (עיין בכ"מ) ופירש"י ז"ל שהכל מצויין אצלה בעבירה וכשהיא זוללה וסובאה בקטנותה סופה כשלא תמצא למודה עומדת בפרשת דרכים ומרגלת הבריות לעבירה בשביל אתנן ע"כ, משמע דאין חילוק כלל בין בן לבת אלא משום דגזירת הכתוב כך היא ואם כן איך נתן רבינו טעם בבת שאין דרכה להמשך באכילה ושתיה ועוד דהוא עצמו קאמר דהוי גזירת הכתוב וא"כ איך נתן טעם...

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סג עמוד א

דתניא: מנין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה תלמוד לומר - לא תאכלו על הדם. דבר אחר: לא תאכלו על הדם - לא תאכלו בשר ועדין דם במזרק. רבי דוסא אומר: מניין שאין מברין על הרוגי בית דין - תלמוד לומר לא תאכלו על הדם. רבי עקיבא אומר: מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל אותו היום - תלמוד לומר לא תאכלו על הדם. ר' יוחנן אומר: אזהרה לבן סורר ומורה מנין - תלמוד לומר לא תאכלו על הדם. ואמר רבי אבין בר חייא ואיתימא רבי אבין בר כהנא: על כולם אינו לוקה, משום דהוה ליה לאו שבכללות.

רמב"ם הלכות ממרים פרק ז הלכה א

בן סורר ומורה האמור בתורה הרי נתפרשה בו סקילה ולא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, והיכן הזהיר לא תאכלו על הדם לא תאכל אכילה המביאה לידי שפיכות דמים וזו אכילת בן סורר ומורה שאינו נהרג אלא על אכילה מכוערת שאכל, שנאמר זולל וסובא מפי השמועה למדו שזולל הוא האוכל בשר ברעבתנות וסובא השותה יין ברעבתנות.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סנהדרין פרק ח הלכה ג

מתני' גנב משל אביו ואכל ברשות אביו משל אחרים ואכל ברשות אחרים משל אחרים ואכל ברשות אביו אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים ר' יוסי בי ר' יהודה אומר עד שיגנוב משל אביו ומשל אמו: גמ' אזהרה לגניבה הראשונה מניין לא תגנובו אזהרה לגניבה שנייה מניין לא תגנובו...